

राज्य माहिती आयोग, खंडपीठ नाशिक यांचे समोर माहितीचा अधिकार
अधिनियम २००५ मधील कलम १९ (३) अन्वये दाखल झालेले अपील

अपील क्रमांक: २०१०/रामाआ/अपील/सीआर/३३०
निर्णय दिनांक : २९/०७/२०११

१ श्री. दिलीप लाला अहिरे, : अपिलार्थी : अनुपस्थित
मु.पो. अकलाड (मोराणे प्र.नेर) ता. जि. धुळे.

विरुद्ध

१ जन माहिती अधिकारी तथा : प्रतिवादी : उपस्थित
कनिष्ठ लिपीक,
सार्वजनिक बांधकाम उप विभाग क्र. २,
शिरपूर, जि. धुळे

२ प्रथम अपिलीय अधिकारी तथा : उपस्थित
उप विभागीय अभियंता,
सार्वजनिक बांधकाम उप विभाग क्र. २,
शिरपूर, जि. धुळे

निर्णय

उपरोक्त प्रकरणी अपिलार्थीनी राज्य माहिती आयोगाच्या औरंगाबाद खंडपीठाकडे दिनांक १८/०६/२०१० रोजी दाखल केलेली अपील आज रोजी आयोगाच्या विचाराधीन आहे.

अपिलार्थी यांनी माहितीचा अधिकार अधिनियम २००५ अंतर्गत कलम ६(१) अन्वये त्यांचा अर्ज दिनांक १०/०३/२०१० नुसार जन माहिती अधिकारी, सार्वजनिक बांधकाम उप विभाग क्रमांक २, शिरपूर यांच्याकडून उप विभागांतर्गत जानेवारी २००६ ते २००९ पर्यंत झालेल्या पुलांच्या व रस्त्यांची कामांची व इतर सर्व कामांची माहिती मागितली आहे. वरील कालावधीतील कामे कोणकोणत्या ठिकाणी करण्यात आली. कामांचे स्वरूप मंजूर इस्टीमेंट प्लॅनची छायांकित प्रति, वगैरे एकूण १० मुद्द्यांद्वारे माहिती मागितली आहे. माहिती मिळाली नाही म्हणून अपिलार्थी यांनी त्यांचा अर्ज दि. १९/०४/२०१० नुसार अपिलीय अधिकारी तथा उप कार्यकारी अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम उप विभाग क्रमांक २, शिरपूर यांच्याकडे प्रथम अपील दाखल केले.

आज सुनावणीच्या दिवशी अपिलार्थी उपस्थित नाहीत. त्यामुळे त्यांचे म्हणणे एकून घेता आले नाही. तथापि, त्यांनी आयोगाकडे कलम १९(३) खाली दाखल केलेला अपील अर्ज हाच

त्यांचा युक्तीवाद गृहित धरून सुनावणी घेण्यात आली. या अर्जात त्यांनी अपीलाची कारणे अशी नमूद केली आहेत की, माहिती अधिकाऱ्यांनी माहिती दिली नाही. अपिलीय अधिकारी यांनी ८ दिवसात पोस्टाने माहिती दिली जाईल असे सांगितले, पण अद्याप माहिती मिळाली नाही. व त्यामध्ये दंडात्मक कार्यवाहीची मागणी आहे. आज सुनावणीच्या दिवशी प्रथम अपिलीय अधिकारी तथा तत्कालीन उप विभागीय अभियंता व विद्यमान उप विभागीय अभियंता यांनी असा युक्तीवाद केला की, उप विभागीय अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम उप विभाग क्रमांक २ शिरपूर यांनी त्यांचे पत्र दि. १५/०३/२०१० नुसार असे कळविले की, त्यांनी दारिद्र्य रेषेखालील दाखला देऊन विनामूल्य माहिती मागितली आहे, सदरहू दाखल्याची सत्यता जाणण्यास्तव ग्रामपंचायत अकलाड यांच्याशी पत्र व्यवहार सुरु आहे. संबंधीतांचा खुलासा प्राप्त होताच त्यांना विनामूल्य माहिती देण्याबाबत कार्यवाही करण्यात येईल. तसेच त्यांना आवश्यक असल्यास ते प्रत्यक्ष त्यांचे कार्यालयात येऊन माहितीचे अवलोकन करू शकतात. त्यांनी पुढे असे सांगितलेकी, अपिलार्थीनी मे २०१० मध्ये असे लिहून दिले की, दि. ०५/०५/२०१० रोजी अपिलाच्या सुनावणीसाठी बोलावले तेहा त्यांचे अर्जानुसार उप विभागीय अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम विभाग कार्यालयाकडे निधी नसल्यामूळे ती माहिती विभागीय कार्यालयातून काढून देणार होते. विभागीय कार्यालयातून छायाकित प्रती प्राप्त करण्यास विलंब झाल्याने ती माहिती त्यांना दि. १९/०५/२०१० रोजी प्रत्यक्ष देण्यात आली. त्यासंबंधी आता त्यांची कोणतीही तक्रार राहीलेली नाही व त्यांचे पूर्ण समाधान झाले आहे. तरी त्यांचा अर्ज निकाली काढण्यात यावा.

आयोगास उपलब्ध करून देण्यात आलेली कागदपत्रे व उत्तरवादी यांचा युक्तीवाद पाहता आणि अपिलार्थीनी माहिती मिळाली असून अर्ज निकालात काढण्यासाठी केलेली लेखी विनंती विचारात घेता आयोगाकडील अपील निकाली काढण्यात येऊन खालील प्रमाणे आदेश देण्यात येत आहेत.

आदेश

१) अपिल क्रमांक ३३०/२०१० निकाली काढण्यात येत आहे.

नाशिक

दिनांक

२९/०७/२०११

(मा. हि. शहा)

राज्य माहिती आयुक्त,
खंडपीठ नाशिक

प्रत,

- १ श्री. दिलीप लाला अहिरे, मु.पो. अकलाड (मोराणे प्र.नेर) ता. जि. धुळे.
- २ जन माहिती अधिकारी तथा धुळे.कनिष्ठ लिपीक, सार्वजनिक बांधकाम उप विभाग क्र. २, शिरपूर, जि. धुळे यांना या निकालपत्रातील नोंदीसंदर्भात पुढील कार्यवाहीसाठी.
- ३ जन अपिलीय अधिकारी तथा उप विभागीय अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम उप विभाग क्र. २, शिरपूर, जि. धुळे यांना या निकालपत्रातील नोंदीसंदर्भात पुढील कार्यवाहीसाठी.
- ४ निर्णय नस्ती.

**राज्य माहिती आयोग, खंडपीठ नाशिक यांचे समोर माहितीचा अधिकार
अधिनियम २००५ मधील कलम १९ (३) अन्वये दाखल झालेले अपील**

अपील क्रमांक: २०१०/रामाआ/अपील/सीआर/३५०
निर्णय दिनांक : २९/०७/२०११

१ श्री. एकनाथ धनजी सुर्यवंशी,
जळका बाजार, डी.डी.सी. बँक, ३ रा मजला, स्टेशनरोड
नंदुरबार ४२५४१२.

: अपिलार्थी : उपस्थित

विरुद्ध

१ जन माहिती अधिकारी तथा
अध्यक्ष,
पश्चिम खान्देश भिल्ल सेवा मंडळ, नंदुरबार,
जि. नंदुरबार.
२ प्रथम अपिलीय अधिकारी तथा
सहायक धर्मादाय आयुक्त,
सार्वजनिक न्यास नोंदणी कार्यालय,
नंदुरबार विभाग, नंदुरबार.

: प्रतिवादी : उपस्थित
प्रतिनिधी
उपस्थित

निर्णय

उपरोक्त प्रकरणी अपिलार्थीनी राज्य माहिती आयोगाच्या औरंगाबाद खंडपीठाकडे दिनांक २२/०६/२०१० रोजी दाखल केलेले अपील आज रोजी आयोगाच्या विचाराधीन आहेत.

अपिलार्थी यांनी माहितीचा अधिकार अधिनियम २००५ अंतर्गत कलम ६(१) अन्वये त्यांचा अर्ज दिनांक २०/०८/२००९ अन्वये जन माहिती अधिकारी तथा अध्यक्ष, पश्चिम खान्देश भिल्ल सेवा मंडळ, नंदुरबार यांच्याकडून दि. १ एप्रिल १९९३ ते दि. १५ ऑगस्ट २००९ या कालावधीतील पश्चिम खान्देश भिल्ल सेवा मंडळ संचलित सर्व शाखांचे शासनाकडून प्राप्त अनुदानाचे आर्थिक व्यवहार व प्रशासकिय कारभारासंबंधी एकूण ७ मुद्दे व ४ उपमुद्दयांद्वारे माहिती मागितली आहे. संबंधीत माहिती अधिकारी यांनी दि. २०/०८/२००९ चे आणि दि. ३१/०८/२००९ रोजीची रजिस्टर पत्रे स्विकारली नाहीत. सबब माहिती नाकारली म्हणून त्यांनी त्यांचे पत्र दि. ०५/१०/२००९ नुसार अपिलीय अधिकारी तथा सहायक धर्मादाय आयुक्त, धुळे यांच्याकडे प्रथम अपील दाखल केले.

आज सुनावणीच्या दिवशी अपिलार्थी यांनी असा युक्तीवाद केला की, त्यांनी अध्यक्ष, पश्चिम खान्देश भिल्ल सेवा मंडळ, नंदुरबार यांच्याकडे दि. २०/०८/२००९ चे रजिस्टर पत्रांद्वारे

माहितीचा अर्ज केला होता. तसेच दि. ३१/०८/२००९ रोजी रजिष्टर पोस्टाने स्मरणपत्र पाठविले होते. तथापि, त्यांनी हेतुपूरस्कर अर्ज स्वीकारण्यास नकार दिला. अपिलीय अधिकाऱ्यांनी मुदतीत निकाल दिला नाही. त्यांनी कालापव्यय करून कर्तव्यात कसूर केली आहे. त्यांनी पुढे असे सांगितले की, उपनिर्दीष्ट संस्था अपिलीय अधिकाऱ्यांच्या अधिनस्त असूनही त्यांनी मुदतीत निकाल दिला नाही. अपिलीय अधिकारी निर्णय देण्यास सक्षम नव्हते तर त्यांनी अपील का दाखल करून घेतले. त्यांनी माहितीची मागणी कायम ठेवली आहे.

आज सुनावणीच्या दिवशी अध्यक्ष, पश्चिम खान्देश भिल्ल सेवा मंडळ, नंदुरबार यांच्या मार्फत अँडकोकेट श्री. पी. एन. देशपांडे यांनी असा युक्तीवाद केला की, जन माहिती अधिकारी यांनी रजिष्टर पत्रे स्विकारली नाहीत हे कथन खोटे असून ते जन माहिती अधिकारी यांना मान्य व कबूल नाही. वरील तारखांना जेव्हा रजिष्टर पत्रे पाठविली असे अपिलार्थी म्हणतात त्यावेळी अध्यक्ष (जन माहिती अधिकारी) हे बाहेरगावी होते. रजिष्टर पत्रे अध्यक्षांच्या नावे होती त्यामुळे पोस्टमनने त्यांच्याशिवाय इतर कोणासही जन माहिती अधिकारी यांचे कार्यालयात रजिष्टर पाकिटे दिले नाहीत. चौकशी केली असता असे आढळले की, सदरची पाकिटे पाठविणाऱ्याकडे परत गेले आहेत. त्यामुळे सदरच्या पाकिटात कोणते पत्र आहे अथवा त्यातील मजकूर काय आहे हे जन माहिती अधिकारी यांना समजू शकले नाही. त्यामुळे जन माहिती अधिकारी यांनी माहिती देण्यास नकार दिली हे म्हणणे खोटेपणाचे आहे. आयोगाकडील अपिलार्थीचा मूळ अर्ज पाहता, अपिलार्थींनी मागितलेली माहिती जवळजवळ १५ वर्षाची असल्याने / विस्तृत स्वरूपाची असल्याने माहिती देण्यासाठी प्रचंड मनुष्यबळ आणि खर्च लागणार आहे. अपिलकाराने मा. उच्च न्यायालय मुंबई खंडपीठ औरंगाबाद येथे क्रिमीनल रिटी पिटीशन दाखल केले आहे. तेथील दाव्यात हीच संपूर्ण माहिती द्यावी लागणार आहे. त्यामुळे ठिकठिकाणी अर्जफाटे करून संस्थेस त्रास देण्याचा अपीलकार प्रयत्न करीत आहेत अशी धारणा आहे. अपिलार्थी श्री. सुर्यवंशी हे संस्थेच्या मुख्य कार्यालयात १९८२ ते २००२ पर्यंत लिपीक या पदावर कार्यरत होते. त्यावेळी कार्यालयाची गोपनियता न पाळता बेकायदेशीररित्या कार्यालयातील कागदपत्रे काढून त्यांच्या छायाकित प्रती त्यांनी मिळविल्या आहेत. मागितलेली माहिती अपिलकर्त्याकडे उपलब्ध असून देखील केवळ

संस्थेस त्रास देण्याच्या उद्देशाने सदरचे कृत्य आहे. सन २००४ पासुन कोणतीही तोंडी किंवा लेखी सूचना न देता श्री. सुर्यवंशी गैरहजर आहेत व त्यांच्या अवास्तव मागणीसाठी त्यांनी मा. उच्च न्यायालय, खंडपीठ औरंगाबाद येथे अपील दाखल केले आहे.

आज सुनावणीच्या दिवशी प्रथम अपिलीय अधिकारी तथा सहाय्यक धर्मदाय आयुक्त, नंदुरबार यांच्या वतीने प्रतिनिर्धार्णी असा युक्तीवाद केला की, जन माहिती अधिकारी तथा अध्यक्ष यांना अपिलार्थीनी रजिष्टर पोस्टाने पाठविलेल्या पत्राच्या पाकिटावर "सूचना दिली" असा पोस्टाचा शेरा मारून परत आले आहे. नंदुरबार कार्यालय हे नवीनच कार्यान्वित झाले आहे. सहाय्यक धर्मदाय आयुक्त, नंदुरबार हे प्रथम अपिलीय अधिकारी आहेत. याबाबत अपिलार्थीनी कोणतेही पुरावे दाखल केले नाहीत. दोन्ही पक्षकारांच्या पुढील तारखा मिळण्यासंबंधीच्या विनंती अर्जावर त्यांना मुदत वाढ देण्यात आली आहे. त्यामूळे निकालासाठी विलंब झाला असे म्हणणे योग्य नाही.

आयोगास उपलब्ध करून देण्यात आलेली कागदपत्रे व उत्तरवादी यांचा युक्तीवाद पाहता असे दिसून येते की, अपिलार्थीनी त्यांचा दि. २०/०८/२००९ चा मूळ अर्ज व दि. ३१/०८/२००९ चे स्मरणपत्र ज्या रजिष्टर पोस्टाने पाठविले आहे त्या पाकिटावर "सूचना दिली" असे पोस्टमनने नमूद करून पाकिट परत पाठविले आहे. त्यामूळे याबाबतीतला जन माहिती अधिकारी यांचा त्या काळात ते बाहेर गावी असल्याचा व पोस्टमनने ही रजिष्टर पाकिटे त्यांच्या कार्यालयात का दिली नाहीत हे स्पष्ट होत नसल्याचा त्यांचा युक्तीवाद पटण्यासारखा आहे. एकंदरित जन माहिती अधिकारी पश्चिम खान्देश भिल्ल सेवा मंडळ, नंदुरबार यांना माहिती मागणीचा अर्ज प्राप्त झाला नसल्याने ते माहिती पुरवू शकले नाही. हा युक्तीवाद मान्य होण्यासारखा आहे. अपिलार्थीना पुन्हा माहिती पाहिजे असल्यास ते पुन्हा वेगळा अर्ज करू शकतात. संस्थेच्या आश्रमशाळा, छात्रालये ही अनुदानित असल्याने त्यांना माहितीचा अधिकार अधिनियम नियम लागू होतो.

उपरोक्त विवेचनाच्या पाश्वभूमीवर अपिलार्थीनी आयोगाकडे दाखल केलेले द्वितीय अपील निकाली काढण्यात येऊन खालील प्रमाणे आदेश देण्यात येत आहेत.

आदेश

१) अपिल क्रमांक ३५०/२०१० निकाली काढण्यात येत आहे.

स्थळ : नाशिक

दिनांक : २९/०७/२०११

(मा. हि. शहा)

राज्य माहिती आयुक्त,

खंडपीठ नाशिक

प्रत,

- १ श्री. एकनाथ धनजी सुर्यवंशी, जळका बाजार, डी.डी.सी. बँक, ३ रा मजला, स्टेशन रोड, नंदुरबार ४२५४१२.
- २ जन माहिती अधिकारी तथा अध्यक्ष, पश्चिम खान्देश भिल्ल सेवा मंडळ, नंदुरबार, जि. नंदुरबार यांना या निकालपत्रातील नोंदीसंदर्भात पुढील कार्यवाहीसाठी.
- ३ जन अपिलीय अधिकारी तथा सहाय्यक धर्मादाय आयुक्त, सार्वजनिक न्यास नोंदणी कार्यालय, नंदुरबार विभाग, नंदुरबार यांना या निकालपत्रातील नोंदीसंदर्भात पुढील कार्यवाहीसाठी.
- ४ निर्णय नस्ती.

**राज्य माहिती आयोग, खंडपीठ नाशिक यांचे समोर माहितीचा अधिकार
अधिनियम २००५ मधील कलम १९ (३) अन्वये दाखल झालेले अपील**

अपील क्रमांक: २०१०/रामाआ/अपील/सीआर/३५६, ३५७
निर्णय दिनांक : २९/०७/२०११

१ श्री. मुनेशचंद्र लखमीचंद अग्रवाल,
नवीन भाजी मंडी, कोटेश्वर महादेव मंदीराजवळ,
शहादा, जि. नंदुरबार.

: अपिलार्थी : उपस्थित

विरुद्ध

१ जन माहिती अधिकारी तथा
मुख्य लिपीक,
शहादा नगरपालिका, शहादा
जि. नंदुरबार.
२ प्रथम अपिलीय अधिकारी तथा
मुख्याधिकारी,
शहादा नगरपालिका, शहादा
जि. नंदुरबार.

: प्रतिवादी : उपस्थित
उपस्थित

निर्णय

उपरोक्त प्रकरणी अपिलार्थीनी राज्य माहिती आयोगाच्या औरंगाबाद खंडपीठाकडे दिनांक २३/०६/२०१० रोजी दाखल केलेली दोन अपीले आज रोजी आयोगाच्या विचाराधीन आहेत.

अपील क्रमांक :- ३५६/२०१०

अपिलार्थी यांनी माहितीचा अधिकार अधिनियम २००५ अंतर्गत कलम ६(१) अन्वये त्यांचा अर्ज दिनांक २०/०२/२०१० नुसार माहिती अधिकारी नगरपरिषद शहादा यांच्याकडून त्यांचे नगरपरिषदेत वाहतुक संबंधी हंगामी व पावसाळी निविदा काढण्यात येतात. त्यातील सन २००५ ते २००९-१० पर्यंत काढलेल्या निविदा अन्वये कोणाला किती कामे देण्यात आली. ती कामे प्रथम दिलेल्या ठेकेदारांकडून पुर्ण केली गेली आहेत काय ? ती कामे दुसऱ्या ठेकेदारांकडून करून करवून घेण्याचे कारण काय ? वगैरे माहिती मागितली आहे. माहिती प्राप्त न झाल्याने अपिलार्थी यांनी त्यांचा अर्ज दि. २२/०३/२०१० नुसार अपिलीय अधिकारी नगरपरिषद, शहादा यांच्याकडे प्रथम अपील दाखल केले.

आज सुनावणीच्या दिवशी अपिलार्थी यांनी असा युक्तीवाद केला की, मागितलेली माहिती अपूर्ण आहे. अपिलाचा निर्णय त्रोटक आहे. आज सुनावणीच्या दिवशी जन माहिती अधिकारी तथा मुख्य लिपीक, शहादा नगरपरिषद, शहादा यांनी असा युक्तीवाद केला की, जन माहिती अधिकारी यांनी विहीत वेळेत त्यांचे पत्र दि. १९/०३/२०१० अन्वये पोस्टाच्या दाखल्यासह माहिती तयार असल्याचे व रूपये १६८/- भरून माहिती घेऊन जाण्याचे अपिलार्थींना कळवले आहे. त्यावर त्यांनी माहिती अपूर्ण असल्याचे सांगून दि. २२/०३/२०१० रोजी अपील दाखल केले. त्यांनी २२/०३/२०१० रोजीचा शिपायाचा जबाब दाखल केला. त्यामध्ये असे नमुद केले आहे की, माहिती अधिकाराचे पत्र देण्याकरिता ते समक्ष २ वेळेस अपिलार्थी यांच्याकडे गेले असता त्यांनी माहिती अपूर्ण असल्याने ते अपीलात जात आहेत असे सांगून टपाल स्वीकारले नाही. आज सुनावणीच्या दिवशी प्रथम अपिलीय अधिकारी तथा मुख्याधिकारी शहादा नगरपरिषद, शहादा यांनी असा युक्तीवाद केला की, प्रथमत: दि. ०७/०४/२०१० रोजी सुनावणी ठेवण्यात आली होती. परंतु मुख्याधिकारी बैठकिसाठी बाहेर गावी गेल्याने सुनावणी होऊ शकली नाही. दि. २६/०४/२०१० रोजी सुनावणी घेण्यात आली व ०४/०५/२०१० रोजी अपील फेटाळण्यात येत असल्याचा निर्णय तत्कालीन मुख्याधिकारी यांनी दिला आहे. या निर्णयात असे नमूद केले आहे की, अपिलार्थींनी मागितलेल्यापैकी नगरपालिकेकडे उपलब्ध असलेल्या माहितीच्या कागदपत्रांच्या प्रती अपिलार्थींना सशुल्क पुरविण्यात याव्या. त्यांनी पुढे असे सांगितले की, आज माहिती सोबत आणलेली आहे व त्यांची अपिलार्थींना विनाशुल्क माहिती देण्याची तयारी आहे. त्यांनी आज रोजी आयोगासमोर अपिलार्थींना माहिती दिली. अपिलार्थी माहिती स्वीकारण्यास आढेवेढे घेत होते. त्यांचे म्हणणे असे हाते की, माहिती अपूर्ण आहे. माहिती न पाहताच त्यांना माहिती अपूर्ण आहे हे कसे कळाले हे अनाकलनीय आहे. जन माहिती अधिकारी यांनी असे सांगितले की, परिपूर्ण माहिती सोबत आणलेली आहे. त्यामध्ये एम. बी. रेकॉर्डिंगच्या प्रती आहेत. एम. बी. रेकॉर्डिंगच्या प्रती व ५ वर्षांतील निविदा नोटीसा वगेरे सर्व उपलब्ध माहिती देण्यात येत आहे.

आयोगास उपलब्ध करून देण्यात आलेली कागदपत्रे व उत्तरवादी यांचा युक्तीवाद पाहता असे दिसून येते की, अपिलार्थींना जन माहिती अधिकारी यांनी अधिनियमातील तरतूदीनुसार विहीत

वेळेत रकमेचा भरणा करणेबाबत कळविले आहे. तेसच त्यांनी रकमेचा भरणा केला नसतांनाही माहिती देणेबाबत प्रयत्न केला आहे. परंतु अपिलार्थीनी अपूर्ण माहिती असल्याच्या नावाखाली माहिती स्वीकारण्याचे टाळले आहे. माहिती देण्यासाठी जन माहिती अधिकारी यांनी प्रामाणिक प्रयत्न केले आहेत असे दिसून येते.

अपील क्रमांक :- ३५७/२०१०

अपिलार्थी यांनी माहितीचा अधिकार अधिनियम २००५ अंतर्गत कलम ६(१) अन्वये माहिती अधिकारी नगरपरिषद शहादा यांचेकडून त्यांचा अर्ज दिनांक २०/०२/२०१० नुसार त्यांच्या दि. ३०/०१/२००९ च्या अर्जाप्रमाणे केलेल्या कामांचे बीलांची मागणी केली आहे. त्यासंबंधी काय कार्यवाही केली किंवा का केली नाही, त्यास जबाबदार कोण वगैरे माहिती मागितली आहे. माहिती प्राप्त न झाल्याचे कारण दर्शवून अपिलार्थीनी त्यांचा अर्ज दि. २२/०३/२०१० नुसार अपिलीय अधिकारी, नगरपरिषद शहादा यांच्याकडे प्रथम अपील दाखल केले.

आज सुनावणीच्या दिवशी अपिलार्थी यांना त्यांचे बील मिळावे अशी अपेक्षा दिसून आली व अशा प्रकारे कार्यवाहीसाठी आयोगाने आदेश द्यावे अशी त्यांची अपेक्षा होती. आज सुनावणीच्या दिवशी जन माहिती अधिकारी तथा मुख्य लिपीक शहादा नगरपरिषद शहादा यांनी असा युक्तीवाद केला की, अधिनियमातील तरतूदीनुसार विहीत वेळेत त्यांचे पत्र १९/०३/२०१० अन्वये पोस्टाच्या दाखल्यासह माहिती तयार असल्याचे व रूपये २ भरुन माहिती नेण्याचे पत्र दिले. त्यावर माहिती अपूर्ण असल्याचे सांगुन त्यांनी प्रथम अपील दाखल केले.

प्रथम अपिलीय अधिकारी तथा मुख्याधिकारी यांनी असे सांगितले की, या दोन्ही प्रकरणात एकाच दिवशी सुनावणी घेण्यात आली आहे. त्यांनी पुढे असे सांगितले की, अपिलार्थीनी जी प्रश्नार्थक माहिती विचारली जी कायद्यानुसार देता येत नाही.

आयोगास उपलब्ध करून देण्यात आलेली कागदपत्रे व उत्तरवादी यांचा युक्तीवाद पाहता असे दिसून येते की, अपिलार्थीना जन माहिती अधिकारी यांनी अधिनियमातील तरतूदीनुसार विहीत वेळेत रकमेचा भरणा करणेबाबत कळविले आहे. तसेच त्यांनी रकमेचा भरणा केला नसतांनाही माहिती देणेबाबत प्रयत्न केला आहे. परंतु अपिलार्थीनी अपूर्ण माहिती असल्याच्या नावाखाली

माहिती स्वीकारण्याचे टाळले आहे. माहिती देण्यासाठी जन माहीती अधिकारी यांनी प्रामाणिक प्रयत्न केले आहेत असे दिसून येते.

माहितीचा अधिकार अधिनियम २००५ मधील कलम २(च) मध्ये "माहिती" या संज्ञेची व्याख्या दिली आहे. त्यानुसार उपलब्ध कागदपत्रांच्या छायांकित प्रती पुरवावयाच्या आहेत, जन माहिती अधिकारी यांनी कोणतेही अभिप्राय / स्पष्टीकरण देणे अपेक्षित नाही. तसेच कार्यवाही करून देणे (या प्रकरणी बील अदा करणे) अपेक्षित नाही. सुनावणीच्या वेळी अपिलार्थी यांना हे स्पष्ट करण्यात आले की, त्यांचे बीलाबाबत ते मुख्याधिकारी किंवा त्यांचे वरिष्ठांकडे स्वतंत्रपणे तक्रार करू शकतात. कार्यवाही करण्याचे आदेश देणे ही बाबत आयोगाच्या अखत्यारीत येत नाही.

उपरोक्त विवेचनाच्या पाश्वभूमिवर अपिलार्थी यांनी आयोगाकडे दाखल केलेली दोन द्वितीय अपीले निकाली काढण्यात येत आहेत.

आदेश

१) अपिल क्रमांक ३५६/२०१०, ३५७/२०१० निकाली काढण्यात येत आहे.

स्थळ : नाशिक
दिनांक : २९/०७/२०११

(मा. हि. शहा)
राज्य माहिती आयुक्त,
खंडपीठ नाशिक

प्रत,

- १ श्री. मुनेशचंद्र लखमीचंद्र अग्रवाल, नवीन भाजी मंडी, कोटेश्वर महादेव मंदीराजवळ, शहादा, जि. नंदुरबार.
- २ जन माहिती अधिकारी तथा मुख्य लिपीक, शहादा नगरपालिका, शहादा जि. नंदुरबार यांना या निकालपत्रातील नोंदी संदर्भात पुढील कार्यवाहीसाठी.
- ३ जन अपिलीय अधिकारी तथा मुख्याधिकारी, शहादा नगरपालिका, शहादा जि. नंदुरबार यांना या निकालपत्रातील नोंदी संदर्भात पुढील कार्यवाहीसाठी.
- ४ निर्णय नस्ती.

**राज्य माहिती आयोग, खंडपीठ नाशिक यांचे समोर माहितीचा अधिकार
अधिनियम २००५ मधील कलम १९ (३) अन्वये दाखल झालेले अपील**

अपील क्रमांक: २०१०/रामाआ/अपील/सीआर/४३७
निर्णय दिनांक : २९/०७/२०११

१ श्री. राजाराम चंद्रभान शेजोळे,
रा. रेवती ता. बोदवड जि. जळगांव.

: अपिलार्थी : अनुपस्थित

विरुद्ध

१ जन माहिती अधिकारी तथा
कक्ष अधिकारी,
पंचायत समिती, बोदवड जि. जळगांव.
२ प्रथम अपिलीय अधिकारी तथा
विस्तार अधिकारी (ग्रा.पं)
पंचायत समिती, बोदवड जि. जळगांव.

: प्रतिवादी : उपस्थित

उपस्थित

निर्णय

उपरोक्त प्रकरणी अपिलार्थीने राज्य माहिती आयोगाच्या औरंगाबाद खंडपीठाकडे दिनांक ०३/०७/२०१० रोजी दाखल केलेली अपील आज रोजी आयोगाच्या विचाराधीन आहेत.

अपिलार्थी यांनी माहितीचा अधिकार अधिनियम २००५ अंतर्गत कलम ६(१) अन्वये त्यांचा अर्ज दिनांक ०१/०४/२०१० नुसार जन माहिती अधिकारी तथा कक्ष अधिकारी पंचायत समिती कार्यालय, बोदवड यांच्याकडून दलित वस्ती सुधार योजना, ओडीओ योजने अंतर्गत असलेल्या पाणी पुरवठया बाबत, संपूर्ण ग्रामिण योजना, संपूर्ण स्वच्छता योजना कार्यक्रमाबाबत एकूण ७ मुद्यांदारे माहिती मागितली आहे. माहिती मिळाली नाही म्हणून त्यांनी त्यांचा अर्ज दिनांक १४/०५/२०१० नुसार प्रथम अपिलीय अधिकारी तथा गट विकास अधिकारी पंचायत समिती, बोदवड यांच्याकडे प्रथम अपील दाखल केले.

आज सुनावणीच्या वेळी अपिलार्थी उपस्थित नाहीत. त्यामुळे त्यांनी आयोगाकडे कलम १९(३) खाली दाखल केलेला द्वितीय अपील अर्ज हाच त्यांचा युक्तीवाद गृहित धरून सुनावणी घेण्यात आली. या अर्जामध्ये अपीलाचे कारण असे नमूद केले आहे की, आदेश देऊन सुधा मुदतीत माहिती मिळाली नाही.

आज सुनावणीच्या दिवशी जन माहिती अधिकारी तथा कक्ष अधिकारी, पंचायत समिती बोदवड आणि विस्तार अधिकारी (ग्रा.पं), पंचायत समिती बोदवड यांनी असा युक्तीवाद केला की, तत्कालीन कक्ष अधिकारी श्री. आर डी. राजपूत, सेवानिवृत्त झाले आहेत. आणि अपिलार्थी यांनी त्यांचा आयोगास उद्देशून लिहलेला अर्ज दि. ०७/०६/२०११ नुसार असे लिहून दिले आहे की, त्यांना संपूर्ण माहिती मिळाली, वेळेवर प्राप्त झाली आहे, त्यांची कोणतीही तक्रार राहिलेली नाही. दुसरा अपील अर्ज दाखल केल्यानंतर गट विकास अधिकारी यांनी माहिती दिली आहे. त्यामूळे अपील अर्ज क्रमांक ४३७/२०१० निकाली काढण्यात यावा.

आयोगास उपलब्ध करून देण्यात आलेली कागदपत्रे व उत्तरवादी यांचा युक्तीवाद पाहता तसेच अपिलार्थीनी आयोगास उद्देशून माहिती मिळाल्याचे व अपील निकाली काढण्याची केलेली विनंती मान्य करण्यात येऊन आयोगाकडे दाखल द्वितीय अपील निकाली काढण्यात येऊन खालील प्रमाणे आदेश देण्यात येत आहे.

आदेश

१) अपिल क्रमांक ४३७/२०१० निकाली काढण्यात येत आहे.

स्थळ : नाशिक (मा. हि. शहा)
दिनांक : २९/०७/२०११ राज्य माहिती आयुक्त,
खंडपीठ नाशिक

प्रत,

- १ श्री. राजाराम चंद्रभान शेजोळे, रा. रेवती ता. बोदवड जि. जळगांव.
- २ जन माहिती अधिकारी तथा कक्ष अधिकारी, पंचायत समिती, बोदवड जि. जळगांव यांना या निकालपत्रातील नोंदीसंदर्भात पुढील कार्यवाहीसाठी.
- ३ जन अपिलीय अधिकारी तथा विस्तार अधिकारी (ग्रा.पं), पंचायत समिती, बोदवड जि. जळगांव यांना या निकालपत्रातील नोंदीसंदर्भात पुढील कार्यवाहीसाठी.
- ४ निर्णय नस्ती.

**राज्य माहिती आयोग, खंडपीठ नाशिक यांचे समोर माहितीचा अधिकार
अधिनियम २००५ मधील कलम १९ (३) अन्वये दाखल झालेले अपील**

अपील क्रमांक: २०१०/रामाआ/अपील/सीआर/४४९
निर्णय दिनांक : २९/०७/२०११

१ श्री. संतोष नामदेव संदानाशिव,
रा. तोडेपुरा - भिमनगर, (टेकडी भाग)
मु. पो. ता. अमळनेर जि. जळगांव.

: अपिलार्थी : उपस्थित

विरुद्ध

१ जन माहिती अधिकारी तथा
आरोग्य निरक्षक,
नगरपरिषद, अमळनेर,
जि. जळगांव.

२ प्रथम अपिलीय अधिकारी तथा
मुख्याधिकारी,
नगरपरिषद, अमळनेर,
जि. जळगांव.

: प्रतिवादी : उपस्थित

: उपस्थित

निर्णय

उपरोक्त प्रकरणी अपिलार्थीने राज्य माहिती आयोगाच्या औरंगाबाद खंडपीठाकडे दिनांक ०५/०७/२०१० रोजी दाखल केलेले अपील आज रोजी आयोगाच्या विचाराधीन आहे.

अपिलार्थी यांनी माहितीचा अधिकार अधिनियम २००५ अंतर्गत कलम ६(१) अन्वये त्यांचा अर्ज दिनांक २७/०९/२०१० नुसार माहिती अधिकारी तथा प्रशासन अधिकारी, नगरपरिषद अमळनेर यांच्याकडून त्यांचे वडील नामदेव शंभू संदानाशिव यांच्या मूळ सेवा पुस्तकामध्ये असलेल्या नोंदीप्रमाणे त्यांच्या मूळ नेमणूक आदेशाची सर्टीफाईड नक्कल वगैरे माहिती एकूण १३ मुद्यांद्वारे मागितली आहे. प्राप्त उत्तराने समाधान न झाल्याने अपिलार्थी यांनी त्यांचा अर्ज दि. २६/०३/२०१० नुसार अपिलीय प्राधिकारी तथा मुख्याधिकारी नगरपरिषद, अमळनेर यांच्याकडे प्रथम अपील दाखल केले.

आज सुनावणीच्या दिवशी अपिलार्थी यांनी असा युक्तीवाद केला की, मागणी केलेली माहिती प्रशासन अधिकारी यांनी न पुरविता जन माहिती अधिकारी तथा आरोग्य निरक्षक यांनी

त्यांचे पत्र दि. २६/०२/२०१० नुसार १३ मुद्द्यांची माहिती पुरवली आहे. परंतु ती अपूर्ण आणि दिशाभूल करणारी आहे. प्रथम अपिलीय अधिकारी यांनी त्यांचे अपील हेतुपूरस्कर फेटाळले आहे. त्यांनी पुढे असे सांगितले की, त्यांना मुद्दा क्रमांक १ मधील नेमक्या आदेशाची सर्टीफाईड नक्कल मिळालेली नाही. अपिलार्थीचे असे म्हणणे होते की, दि. ०९/०३/१९७८ ची प्रत त्यांना मिळाली असली तरी दि. १७/१०/१९७८ रोजी त्यांचे वडीलांची नेमणूक गट सफाई कामगार म्हणून करण्यात आली होती, या बाबतची माहिती मिळाली नाही. मुद्दा क्रमांक १२ नुसार म्युनिसिपल अधिनियम सेक्षण ३२१ च्या (बायलॉजच्या) सर्टीफाईड नक्कला मिळाल्या नाहीत. तसेच मुद्दा क्रमांक १३ मध्ये नमूद राज्य माहिती आयुक्त यांनी अपील क्रमांक १९९२/२००२ दि. ३०/११/२००९ च्या पत्रान्वये ओदश देऊन देखील माहिती का पुरविण्यात आली नाही, जबाबदार अधिकाऱ्यांवर प्रशासकिय कार्यवाही करण्यात आलेली आहे का? ही माहिती मिळाली नाही. आज सुनावणीच्या दिवशी जन माहिती अधिकारी तथा आरोग्य निरक्षक यांनी असा खुलासा केला की, त्यांनी त्यांचे पत्र दि. २६/०२/२०१० नुसार अपिलार्थीना माहिती पुरविली आहे. त्यांच्या वडीलांच्या आदेशाची मूळ प्रत उपलब्ध नसल्याने सेवापुस्तकात जी नोंद केली आहे त्याच्या नक्कला देण्याची तयारी दर्शविली आहे. त्यांनी पुढे असे सांगितले की, अपिलार्थीचे वडील जकात शिपाई म्हणून नोकरीस लागले त्या आदेशाची नोंद असलेल्या सर्विस बुकची झोरॉक्स प्रत अपिलार्थीना पुरविली आहे. त्यांनी पुढे असे सांगितले की, अपिलार्थीचे वडील आरोग्य विभागातून जकात विभागात वर्ग झालेबाबतची नोंद सेवा पुस्तकात नसल्याने ती देता येत नाही. तसेच त्यांनी पुढे असे सांगितले की, अपिलार्थीनी प्रश्नार्थक स्वरूपाची जी माहिती विचारली आहे, ती कायद्यानुसार पुरविणे अपेक्षित नाही. त्यांनी पुढे असे सांगितले की, तत्कालीन जन माहिती अधिकारी तथा आरोग्य निरक्षक श्री. हैबतराव पाटील सध्या निलंबित आहेत.

आज सुनावणीच्या दिवशी प्रथम अपिलीय अधिकारी तथा मुख्याधिकारी, अमळनेर नगरपरिषद यांनी असा युक्तीवाद केला की, या प्रकरणी मुख्याधिकारी यांनी दि. ०८/०४/२०१० रोजी सुनावणी घेतली आहे व अपील फेटाळण्यात येत असल्याबाबतचा निर्णय दिला. या निकालपत्रात असे नमूद करण्यात आले आहे की, जन माहिती अधिकारी तथा आरोग्य निरक्षक

यांनी विहीत मुदतीत माहिती दिलेली आहे. सदर सुनावणीच्या वेळी अपिलार्थी व सामनेवाले हे समक्ष हजर होते. अपिलार्थीना त्यांचे वडीलांच्या सेवा विषयक बाबींची उपलब्ध असलेली संपूर्ण माहिती पुरविली आहे. त्यांनी पुढे असे सांगितले की, त्यांच्या वडीलांच्या मूळ नेमणुकीसंदर्भात (गट सफाई कामगार की, जकात शिफाई) या बाबत अपिलार्थीना काही शंका असल्यास व त्यांच्याकडे काही पुरावे असल्यास ते मुख्याधिकारी यांच्याकडे स्वतंत्रपणे तक्रार अर्ज करु शकतात. ही बाब माहितीच्या अधिकाराअंतर्गत येत नाही. तथापि, ते तक्रार अर्जावर स्वतंत्रपणे कार्यवाही करतील. त्यांनी पुढे असे सांगितले की, अपिलार्थीनी मागितलेले रेकॉर्ड २९ वर्षापूर्वीचे आहे व ते शोधले असता उपलब्ध झाले नाही. मुद्दा क्रमांक १२, १३ ची माहिती अपिलार्थीना १५ दिवसात रजिष्टर पोस्टाने विनामूल्य पुरवण्यात येईल असे मुख्याधिकारी अमळनेर नगरपरिषद यांनी सांगीतले.

आयोगास उपलब्ध करून देण्यात आलेली कागदपत्रे अपिलार्थी व उत्तरवादी यांचा युक्तीवाद पाहता असे दिसून येते की, अधिनियमातील तरतूदीनुसार जन माहिती अधिकारी तथा आरोग्य निरक्षक, नगरपरिषद अमळनेर यांनी उपलब्ध माहिती अपिलार्थीना विहीत वेळेत पुरविली आहे. ही माहिती पुरवितांना त्यांनी मुद्दा क्रमांक १२, १३ बाबत असे नमूद केले आहे की, सदरची माहिती उपलब्ध झाल्यावर त्यांना अलाहिदा पुरविण्यात येईल. परंतु ती माहिती अद्याप पर्यंत पुरविलेली दिसून येते नाही. त्यामूळे तत्कालीन मुख्याधिकारी यांनी चुकीचा निर्णय दिलेला दिसतो. तथापि, तत्कालीन मुख्याधिकारी श्री. टी. पी. उगले आता सेवानिवृत्त झाले असल्याने त्यांच्यावर कार्यवाही प्रस्तावित नाही. विद्यमान मुख्याधिकारी यांनी सुनावणी दरम्यान मान्य केल्याप्रमाणे मुद्दा क्रमांक १२, १३ ची माहिती अपिलार्थीना १५ दिवसात रजिष्टर पोस्टाने विनामूल्य पुरवावी. अपिलार्थीची त्यांच्या वडीलांच्या मूळ नेमणुकीच्या अनुषंगाने काही तक्रार असल्यास ते मुख्याधिकारी, नगरपरिषद अमळनेर यांच्याकडे स्वतंत्रपणे तक्रार अर्ज दाखल करु शकतात.

उपरोक्त विवेचनाच्या पार्श्वभूमिवर अपिलार्थीनी आयोगाकडे दाखल केलेले द्वितीय अपील अंशतः मान्य करण्यात येऊन खालील प्रमाणे आदेश देण्यात येत आहेत.

आदेश

- १) अपिल क्रमांक ४४९/२०१० अंशतः मान्य करण्यात येत आहे.
- २) जन माहिती अधिकारी तथा विद्यमान आरोग्य निरिक्षक यांनी अपिलार्थीच्या मूळ अर्जातील दयावयाची राहिलेली उर्वरित माहिती अपिलार्थीना हे आदेश प्राप्त होताच ८ दिवसात रजिस्टर पोस्टाने विनामूल्य पुरवावी.

स्थळ : नाशिक
दिनांक : २९/०७/२०११

(मा. हि. शहा)
राज्य माहिती आयुक्त,
खंडपीठ नाशिक

प्रत,

- १ श्री. संतोष नामदेव संदानाशिव, रा. तोडेपुरा - भिमनगर, (टेकडी भाग) मु. पो. ता. अंमळनेर जि. जळगांव.
- २ जन माहिती अधिकारी तथा आरोग्य निरिक्षक, नगरपरिषद, अमळनेर, जि. जळगांव यांना या निकालपत्रातील नोंदीसंदर्भात पुढील कार्यवाहीसाठी.
- ३ जन अपिलीय अधिकारी तथा मुख्याधिकारी, नगरपरिषद, अमळनेर, जि. जळगांव यांना या निकालपत्रातील नोंदीसंदर्भात पुढील कार्यवाहीसाठी.
- ४ निर्णय नस्ती.